

REDACȚIA

Dalk Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

N-ri de Duminecă pe an 4 coroane.

Pentru România și America 10 coroane.

Pentru România și străinătate umerii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Dalk Ferencz-utca nrul 20.INSERȚIUNILE
de un și garmond: prima
Că 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
ce fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
inapozază.

Telefon oraș și comitat 502

Hoțul de păgubaș!

(*) Intre comitatele locuite de naționalități, comitatul Timișoarei s'a distins la alegerile din urmă: *acolo n'a reușit adecă nici un naționalist*, măcar că s'a purtat o luptă stăruitoare pentru steagul național. Volnicile administrative au fost însă atât de mari, corupția cu bani așa de nerușinată, încât n'a fost chip de a învinge.

Și totuși ce vedem?

În loc să se fi pornit vre-o cercetare în privra slujbașilor, cari și-au bătut joc de lege, în loc să fie suspendați cei ce în chip îndrăzneț au nesocotit drepturile cetățenești, încă ei sunt de cătră pădure! Vicișpanul Ioanovich Sándor, în numele congregației (hotărîrea dela 16 Iunie) a trimis Dietei o adresă în care se plânge contra agitațiunilor și terorizmului naționalităților!

Au eșit aleși pe toată linia candidații guvernamentali... Au eșit însă după luptă înverșunată și cu multe cheltueli... Vicișpanul va fi știind mai bine de intrigile și câte infamii toate săvârșite împotriva candidaților naționaliști... Și totuși de vină sunt naționaliștii... D'aceea — după cum am arătat în numărul de ieri — *coro ea legea penală și de alegere să se îndsprească și întregească*, pe semne ca *în viitor să fie deschisă până și candidarea vre-unui naționalist*.

Asta-i curat povestea cu mielul care tulbură apa lupului ori mai bine: *a hoțului de păgubaș*. Candidaților români în multe sate nu li-s'a permis nici să țină vorbire program, în altele n'au putut vorbi de cât cu asistența procurorului, iar în ziua de alegere pretutindeni a domnit cea mai revoltătoare teroare, și totuși — de vină sunt naționaliștii, agitatorii nemernici, preoții fanatici și dascălii sălbatici!

De aceea onorabilul vicișpan se și adresează Dietei, zicând:

«Rugăm pe mult onorata Dietă ca pentru asigurarea alegerilor în viitor și în deosebi pentru a stavili agitațiunile împotriva *ideii de stat maghiar* și în contra nației maghiare, să binevoiască a înscrie în lege, cât mai iute, modificările propuse, ca nu cumva *agitatorii naționaliști antipatrioți să urmeze și mai de parte și nepedepsiți cu uneltirile lor contra patriei și a nației și prin munca lor de soboli să aște flacăre pustiitoare acolo unde azi simțămintele naționale abea licăresc*».

Cuvintele acestea din urmă tradează întreaga perversitate a tendinții celor din fruntea comitatului Timișanei. Care va să zică scopul principal acesta este: *să îndușure sentimentele naționale cari acum abia că licăresc*, dar în viitor, prin lupta electorală a candidaților români, pot fi cultivate așa fel, în cât să ardă cu *flăcării pustiitoare*, flăcări cari să pună odată capăt șovinismului păcătos.

O lege care să îndușure sentimentele naționale ale Românilor și celorlalte naționalități, iată ce doresc onorabilii patrioți din Timișoara.

Remâne acum să vedem ce primire va face Dieta acestei adrese-monstruoase. Congregațiunile de sigur, vor aplaudă proza asta nebună și vor scrie «în același spirit» Dietei... Și în Dietă și în congregațiuni Români vor răspunde însă cu demnitatea și vor trata după merit aiurările acestea șoviniste.

Neîndreptățitii. Duminecă s'a ținut în Timișoara adunarea generală a «partidului kossuthist din Ungaria de sud». Au asistat mai mulți deputați kossuthiști din Bănat: *Steiner Ferencz Dobrosláv, Baross, Várady, Hajdu, Kardos*. Ceeace-i interesant, este faptul că în sânul partidului a izbucnit o mare amărăciune împotriva partidului andrássist. Deputatul *Hajdu* propune de-a se evita de-acum înainte ori ce conlucrare cu partidul andrássist. *Kisfaludy* și președintele *Steiner* arată zadarnic cât ar fi de penibilă impresia produsă la centru prin procedeul acesta. Ba s'a propus de cătră același *Hajdu* disolvarea *coalitiei* pentru comitatul Timișorii. Propunerea s'a respins pe motiv că numai centrul va putea decide disolvarea.

Cuvântul cu care *Hajdu* și-a motivat propunerea este necredința partidului andrássist în lupta comună și elementele vechiului sistem liberal cari au fost primite în partidul andrássist. Adevăratul motiv al nemulțumirii însă este faptul că partidul andrássist a fost pretutindeni la numiri preferit față de cel kossuthist. Va să zică nu-i nici o primejdie. Lupta nu-i pornită pe principii ci pe... pe împărțirea oaselor de ros. Și dacă nu-i decât asta, în înțeleapta-i chibzuire guvernul va găsi de sigur leacul foarte lezne.

„**Courrier Européen**“ aduce în numărul său din urmă un articol despre lupta naționalităților în camera ungurească din peana dlui *Dr. Albert Ferencz*. Dsa vestejește purtarea partidelor ungurești față cu partidul național, nevoind a-l recunoaște. Dânsul dă un larg rezumat despre discursurile rostite în discuția aceea și încheie zicând că nu se poate aproba noua majoritate ministerială pentru atitudinea ei față cu un partid care nu poate fi nici decum neglijat nu pentru persoanele cari îl alcătuiesc, dar pentru *cele 12 milioane de suflete ce reprezintă*.

Ludovic Mocsáry are în fruntea aceluiaș număr al lui «**Courrier Européen**» un articol intitulat «**Criza ungurească**». Imprejurarea cea mai însemnată, zice, este faptul că partidul kossuthist a ajuns la putere. El va trebui să se abțină de ori ce realizare a programului său. Programul acesta va putea fi păstrat prin musee ca unele obiecte în spirit. Legile dela 1867 fiind în vigoare, el va trebui să sprijinească guvernul actual andrássist. Națiunea, zice dl *Mocsáry*, și-a pierdut orice încredere în baza dela 1867.

Noul parlament, încheie dl *Mocsáry*, are un program prescriș prin pactul intervenit între coroană și *coalitiei*. «**Dezbaterile** lui nu pot fi de un prea mare interes cu atât mai puțin că nu are aproape de loc opoziție, afară de certurile cu partidul naționalităților, din nenorocire nu prea edificante deoarece o politică de naționalități mai

sănătoasă și mai potrivită întârzie de-a se ivi de-o parte și de-alta în rândurile națiunii!»

Ne mirăm că declarațiile sale asupra chestiunii naționale se mărginesc numai la această scurtă observație făcută din trecut.

Scrisoare deschisă.

Cătră onorații reprezentanți români ai congregațiunii comitateneze din comitatul »*Bihor*».

După-cum ne avizează foaia »*Nagyvárad*« membrii congregațiunii comitateneze, cari au aparținut fostului partid liberal, față de partidul kossuthist acum s'au întrunit într'un partid comitatenz pe lângă respectarea legilor dela 1867. Matadorii acestui partid a invitat mai mulți membri congregaționali români între ei și pe mine ca să pășim în sinul partidului. Așa da!

Când s'au crezut domnia lor stăpâni pe situație, n'au voit să știe de noi de Români; acum că li-s'au încurcat ițele au binevoit să recunoască că trăim și noi, și ne chiamă la sfat.

Frumos! Căci vorba Românilui; »e mai bine și târziu decât nici odată«, dar cu toate acestea cât privește participarea noastră la conferințele domniei lor, nu vom avea onoare a ne întâlni.

Organizarea acestui partid comitatenz față de partidul kossuthist din comitat mă îndeamnă să rog conducătorii noștri din Oradea-mare și îndeosebi comitetul ales în anul 1901 pentru îngrijirea alegerii membrilor în congregațiune, să pună la cale numai decât alcătuirea partidului național român în congregațiunea comitatenză, să rupă cu trecutul, să stăruiască în mișcarea de desrobire de sub jugul amortirei politice din trecut, inaugurând o luptă nouă, în care toți Români din Bihor să ne unim cu mic cu mare spre a respinge primejdiile ce ne amenință.

Dintre motivele cari pretind alcătuirea grabnică a partidului nostru, mă provoc la acela, că alegerile membrilor congregaționali în anul acesta se vor efeptui și la acel motiv, că partidul național la alegerile trecute și-a desfășurat steagul și în Bihor, și dacă nu voim să fie murdărit ca și în trecut, trebuie să luptăm cu cea mai mare intransigență pentru reușita acestui steag; trebuie să ne redeșteptăm poporul în a cărui inimă s'a zemislit deja dorința de a se alege pentru dietă de aci înainte reprezentant din sângele său; trebuie să recunoaștem cu toții noi Bihoreni, că aici luptă să cere, lupta se impune, lupta este datorința noastră pentru a ne validă voinicește ca neam ales al providinței pentru a fi odată mare și tare ales între neamuri. Să nu mai fim tot pleasni la biciul altora, să nu mai fim slugă la dârloagă, ci stăpâni peste noi și voința noastră. La luptă dar fraților Români din Orade, noi sătenii vă așteptăm signalul.

Salonta, la 21 Iunie 1906.

Dr. George Roxin, adv.

Delegațiunea unghurească.

— Ședința subcomisiunilor dela 21 Iunie. —

Hoitsy Pál raportor să plânga că plătim deficitele budgetare ale Bosniei. Dăm, zice, toate cele Bosniei, dar nu-i dăm drepturi.

Ministrul comun de finanțe *Burián* spune că nu-i drept că plătim cheltuielile Bosniei. Bosnia și Herțegovina au drepturi. Progresul provinciilor, ce-i drept, este mai încet decât ar fi de dorit. Vom da drepturi politice poporului, dar trebuie să-i facem educația politică, pentru ca să știe uza de drepturile sale.

Gheorghe Krasoievici adresează ministrului un număr mare de întrebări privitoare la provinciile ocupate. Intrebă d. e. dacă nu se vor aduce și regimente unghurești în ele, pentru ce nu se elimină limba germană din administrație.

Hegedüs Sándor, se plânga de numărul cel mic de funcționari Unguri în administrația Bosniei și a Herțegovinei.

Ministrul *Burián* spune că raportul funcționarilor nu se poate potrivi după proporția cvotei. *Rakovszky István*: Nu după cvotă ci după paritate! *Burián*: Vă rog să mă ascultați și să vă faceți observațiile ori cât de violent. Raportul funcționarilor este următorul: 376 sunt austriaci 343 unguri și 276 la sută sunt autochtoni. Limba germană nu-i decât limba funcțiilor înalte. Emigrarea nu-i mare. Se va îngriji de îmbunătățirea sortii țaranului.

Rakovszky cere executarea principiului de paritate în Bosnia.

Telegrame.

Căderea guvernului rusesc.

Ceea ce nu s'ar fi așteptat, atât de curând s'a întâmplat. Telegramele cele mai nouă ne arată căderea guvernului rusesc al lui *Goremikin*. Oare căderea aceasta să însemne căderea sistemului întreg de teroare, de sânge și înspăimântătoare corupție? Nu putem crede. Multe lupte vor mai fi date până când țarul să va hotărî să introducă

ministerul răspunzător parlamentului, luând constituționalismul în serios.

Petersburg, 22 Iunie. În ședința de azi a dumei s'au petrecut scene furtunoase. Ministrul de interne *Stolipin* a vorbit recunoscând unele acte ilegale ale funcționarilor. O furtună de glasuri s-a stârnit. Desul! Șezi, nu te mai vrem. Demisionează! Să aud fluierături stridente.

Când ministrul încearcă a doua oară să vorbească, glasul lui nici nu să aude. I-să strigă: Șezi! Ieși afară! Minți! Călăule, ucigașule! *Stolipin* iese.

Petersburg, 22 Iunie. Ministrul-președinte *Goremikin* a prezentat țarului demisia guvernului întreg. Urmașul, să afirmă, că va fi guvernatorul *Gerhardt*.

Dela deschiderea expoziției.

București, 19 Iunie.

La orele 10 și 10 min. Suveranii au sosit la arene și au intrat pe partea stângă. O campanie de vânțatori cu muzică și drapel a dat onorurile.

D-nele *Lahovary* și *Istrati* au fost oferit flori reginei și principesei.

D-nii miniștri au salutată pe Suverani. Bateria dela Calafat a început tragerea celor 21 focuri de tun.

Imediat regele, regina și principii au luat loc pe estrada de pe scenă. În dreapta regelui stă principele *Ferdinand* și principele *Carol*; în stânga stă regina, principesa *Maria* și principesa *Eli-sabeta*.

Regele purtă marele cordon al Stelei, iar principele *Ferdinand*, marele cordon al ordinului *Carol I*.

Regina a purtat o rochie simplă, culoarea cremă, care o prindea de minune.

Rochia era de mătăasă lucrată în țară de țarance.

Suverana purtă și o splendidă salbă din toate monedele de aur ce s'au bătut în timpul domniei regelui.

În mijlocul salbei era medalia care s'a bătut la 1866, când regele intră în țară.

Toți invitații au admirat splendida salbă. Princesa *Maria* a fascinat lumea prin eleganța toaletei și grația ei.

Intreaga Curte era azi în splendoare cum rareori s'a putut remarcă.

Muzicile militare întrunite sub comanda dlui maior *Mărgăritescu* au intonat atunci imnul solemn al expoziției. La terminarea imnului publicul a izbucnit în aplauze.

S'a oficiat după aceea serviciul divin. Cei doi mitropoliți și episcopi au cetit rugăciuni, iar corul mitropolitan condus de dl *Bălănescu*, a acompaniat pe înalții prelați.

Mitropolitul purtă cordonul ordinului *Carol*. După terminarea serviciului religios, mitropolitul primat a înaintat către Suverani, iar Suveranii s'au coborât de pe estradă și au sărutat crucea.

Discursul dlui ministru *I. Lahovary*.

Dl ministru *Ion Lahovary* a înaintat apoi până în fața Suveranilor și a cetit cu glas puternic, următorul discurs:

Sire,

În ziua de 10 Mai 1866, când poporul capitalei, eșind înaintea prințului *Carol de Hohenzollern*, cu o nemărginită bucurie, a salutată pe noul său Suveran, România nu știă despre Alesul său nimic alt, decât că era de neam mare și crescut în nobilele și severele tradițiuni ale unei familii ilustre.

Dar' națiunea întreagă, cu acel instinct sigur care, în momentele istorice, luminează conștiința popoarelor, simțea că aceea zi era o zi mare, sfârșitul unui lung trecut de nenorociri, începutul unei ere noi de muncă, de luptă, de jertfă, dar' totdeodată de glorie și de fericire.

N'ai fost înșelat, Sire, poporul român nici în credință, nici în nădejdea sa; și astăzi, după 40 de ani de domnie a Majestății Voastre, întorcându-ne privirile îndărăt, văzând de unde am plecat și unde am ajuns, putem privi trecutul cu mândrie și viitorul cu încredere.

Sire,

Țara peste care A-ți fost chemat a domni, și pe care A-ți dus-o la un grad de prosperitate necunoscut până azi, a fost multă vreme asuprită și nenorocită.

Iată cum o descriă un diplomat francez, d-nul *Thouvenel*, care la 1839, a trecut pe la noi, dela *Verciorova* până la *Brăila*:

»Pe malurile *Jiului*, în *Banatul Craiovei*, țara nu este cultivată, populația a fugit la munți. Dela malurile *Oltului* până la *București* țara e pustie... nici un sat, nici o arătură; natura sălbatică și-a redobândit drepturile. Într'o rază de 40 klm., împrejurul *Bucureștilor* se văd câteva sate; curând intri din nou într'o pustietate ce se întinde până la *Brăila*«.

Iată în ce stare de jale se află la 1839, în anul chiar al nașterii Majestății Voastre, țara care, în anul trecut, a produs 36.000.000 hect. de grâu;

Notițe literare.

Dl *Stelian Russu* scrie de mai multă vreme. Mi-aduc aminte de pe când era încă un harnic colaborator al »*Gazetei Transilvaniei*«. Foiletonetele D-Sale pot întâmpina un oarecare interes la noi, unde așa de rar apare câte o carte de literatură — dar o impresie mai trainică ele nu vor face.

Dl *St. Russu* nu caută să ne deslege probleme grele și neobicinuite, ci își alege subiecte ușoare, cari nu cer o pătrundere mai adâncă și un mai mare meșteșug de formă. D-Sa n'are puterea de a străbate în suflute să răscolească patimile și să arunce lumină asupra unei vieți mai largi, cu toate bucuriile și durerile ei. E bine, că dl *Russu* însuși o știe aceasta și rămâne să îndeplinească rolul unui povestitor care spune, în graiul domolită și blând al unui bătrân cuminte, ceea ce a văzut și numai atât cât a putut să vadă. De aceea foiletonetele nu ne vor descrie o anumită pătură socială și nu ne vor vorbi numai despre un fel de oameni.

Ca un exemplu la cele spuse mai sus. În »*cad frunzele*« ne povestește despre un tinăr la învățătură, care moare în luptă cu mizeria. Dar aici nu ni-se descrie aceea luptă furioasă care roade încet rădăcinile unei vieți întunecate. Autorul rămâne la suprafață, atinge numai povestind pe scurt despre un trai năcăjit, și despre un sicriu simplu însoțit de o femeie bătrână, gârbovită și cinci sau șase oameni... E o scenă înduioșătoare, dar nu-i fixată cu destulă putere, ca să se întipărească în mintea noastră. Și asta-i cea mai frumoasă din câte chițe sunt în acest volumaș.

Asta n'am spus-o ca să supăr pe dl *Russu*, ci ca să arăt măsura talentului D-sale.

Dl *St. Russu* povestește bine și poate rămânea un bun foiletonist. Acea lină adiere de melancolie potolită îi dă un colorit. Stilul D-sale e ușor și nemeșteșugit, limba curgătoare și curată ceea ce la noi înșamnă — încă — mult.

În *Lucafărul* Nrii 9—10 găsim 2 articole, bine scrise și instructive, despre *Istoricul zidirei bisericilor catedrale* și despre *Sărbările din Sibiu*, cari pot interesa pe toți cetitorii. Sunt binevenite schițele biografice, scurte și cuprinzătoare, ale bărbaților, cari au contribuit mai mult — afară de *Șaguna* — la înființarea catedralei. E plină de informații folositoare *scrisoarea din București* a dlui *G. Bogdan-Duică*, care e azi cel mai bun cunoscător al literaturii românești și al evoluției noastre culturale. Scrisori de acestea dorim cât mai multe. — Să publică și un fragment din romanul dlui *Slavici* »*Mara*«. Poveste e una dintre cele mai bune poezii ale dlui *I. Bârsan*. E frumoasă și *Invierea* gingașului *I. Borcea*. — Cu o schiță biografică a nenorocosului *Alex. Liuba* să sfârșeste acest număr dublu, bogat în cuprins și deosebit de frumos ca înfățișare artistică. Ilustrațiile sunt mai răușite ca oricând. — Sperăm că în numărul viitor nu vor lipsi *Goga* și *Agârbiceanu*. Fără ei pare că nici nu ne mai putem închipui »*Lucafărul*«.

În *Familia* Nr. 21 să tipărește o scrisoare a dlui *Aurel P. Bănuțiu*, elev al Conservatorului din *București*, către Dl *I. Vulcan*, președintele »*Societății pentru fond de teatru român*«. — Dl

Bănuțiu vorbește despre lucruri foarte interesante, despre viitorul nostru teatru, despre repertoriul lui, despre publicul auditor, pe care nu-l avem încă. Dsa crede, că *Societatea* ar face bine să nu mai voteze vre-o 2—3 ani nici o bursă. »*Nevoile noastre sunt adunarea de parale*«, iar »*focul sacru*« îl vor susține cei doi tineri, bursierii de acum. Noi nu putem aproba nici decum părerea dlui *Bănuțiu*. Dsa spune că »*avem nevoie deocamdată de mai puțină artă, dar de atâta mai multă lumină*«. Foarte bine! Dar oare doi tineri vor fi în stare să facă lumină? Așa de multă încredere are dl *Bănuțiu* în puterile seale? — Înțelegem. Dl *Bănuțiu* are bursă, deci nu trebuie să mai aibă și alții.

E adevărat, noi n'avem azi nevoie de mulți actori instruiți, pentru că n'are cine să-i asculte, dar avem nevoie de tineri cu o adevărată cultură românească. Iar pe când noi ne batem capul, cum am trimite mai mulți bursieri la *București*, nu numai ca să-i facem actori, ci ca să ne câștigăm cu timpul și astfel de luptători, — povățuitori în marea muncă culturală pe care vrem s'o pornim pe toate terenele; și pe când noi ne gândim, că »*Societatea pentru fond de teatru român*« ar putea da și altfel de burse decât pentru *Conservator*, pentru că chiar această societate, are mai multă nevoie de slujbași, cari să știe vorbi și scrie o românească curată, să cunoască mai bine trecutul cu suferințele și dorurile noastre sfinte și să se pătrunză de ele, — când ne gândim la toate acestea, vine un tinăr, care a stat un an întreg în *București*, și spune, că doi actori (!) — pe cari nici nu-i cunoaștem încă — vor fi destul ca »*să susție focul sacru*« la un popor de trei milioane...

42.000.000 hect. de porumb la 1902; care a exportat în 1905 peste 2.600.000 de cereale; al cărei comerț exterior a trecut în 1893 de 700.000.000 lei; a cărei populație a ajuns cifra de 6 milioane și jum. de locuitori, care câștigă pe fiecare an aproape 100.000 suflete prin excendentul de nașteri, și care, la caz de nevoie, mobiliză o oștire de 200.000 de oameni.

Nu trebuie să uităm că, dela 1839 până la venirea Majestății Voastre, țara, mulțumită silințelor patriotice ale celor din urmă Domni pământeni; mulțumită energiei și vitalității națiunii, eșise din starea de plâns pe care o descriu călătorii străini din jumătatea întâi a veacului trecut; dar' opera de regenerare, începută de atunci, a mers înainte, cu pași repezi și cu un avânt puternic, numai din ziua când, prin așezarea monarhiei ereditare, a domnit în această țară stabilitatea în instituțiuni, liniștea și siguranța pentru popor, perseverența și continuitatea în acțiunea suveranului.

Sire,

Guvernul și parlamentul, de acord cu simțământul și cu dorințele națiunii, au crezut că, spre a sărbători iubileul primului nostru rege, nu era mijloc mai nimerit, decât a organiza prima expozițiune generală națională a României și a arăta astfel țării și străinătății o icoană fidelă a muncii, a energiei poporului român și ca un inventar al avuției morale, intelectuale și materiale, cu care, în cursul unei lungi și fecunde domnii, s'a îmbogățit patrimoniul național.

Noi, cei cari am fost însărcinați cu aducerea la îndeplinirea acestei mari idei, măsurând timpul scurt ce ne era împărțit, întinderea și greutatea operei de executat, am avut, o mărturisesc, un moment de grije și de turburare sufletească.

Dar' ne-am adus aminte, Sire, că credința, și munții îi ridică și îi mută din loc, și, de aceea, cu credință și cu dragoste ne-am pus pe lucru, și încă odată s'a adevărit aceea vorbă mare a Scripturii.

Am tăiat dealuri, am secat bălți, am umplut o vale, am săpat un lac mare, și în mai puțin de un an am scos la lumină parcul și clădirile expozițiunii, pe cari astăzi, cu mulțumirea sufletească a acelora cari, cu muncă grea, au dus la bun sfârșit o operă anevoiasă, le arătăm Majestății Voastre, națiunii române și reprezentanților Puterilor străine.

Să-mi fie permis a cită câteva cifre, cari să ne ajute a ne da seama de munca depusă, de greutățile învinse, de rezultatele dobândite.

Suprafața totală a expoziției este de 41 hectare. Cubul pământului mișcat și mutat din loc pentru săparea lacului, pentru arene, pentru modelarea terenului după plan, a fost de 575.000 metri cubi.

Dar să vorbim de altceva. În *scrisoarea* amintită, dl Bănuțiu, să apucă să lovească cu nemiluita în dl Z. Bârsan, care, să știe, era și el odată bursier al «Societății pentru fond de teatru român», și pe urmă și-a nesocotit contractul. Dl Z. Bârsan e vinovat, admitem. Dar peste afacerea asta s-a trecut de mult. Ea aparținea de altcum aadunării generale. De ce vine acum dl Bănuțiu cu o acuză nouă, în care amestecă și considerațiuni private? Au ceva de împărțit? Să se ia la harță acolo în București, pe la noi sunt destule neînțelegeri și nu vrem să le mai ridicăm numărul cu una. «Societatea pentru fond de teatru» a avut până acuma doi bursieri. Amândoi sunt azi în București... și se dușmănesc. E nesfârșit de trist și urit lucrul acesta.

Scrisoarea e adresată președintelui «Societății pentru fond de teatru român», dlui I. Vulcan care e și director al *Familiei*. Dar «Familia», nu-i organul autorizat al numitei societăți. Rău face dl Vulcan, că publică această scrisoare, care era mai bine, dacă rămânea înmormântată între «actele intrate»...

Pitpalac.

Construcțiunile provizorii și definitive ocupă o suprafață de aproape 35.000 metri pătrați.

Totalul zidărilor definitive trece de 15.000 m. cubi. Plantațiunile de copaci mari au fost peste 4000. Brazi, copăcei, copaci de pădure mici peste 90.000.

Pentru toate aceste lucrări am avut mai puțin de un an.

Prima săpătură la terasamente s'a început în ziua de 15 Iunie 1905; prima săpătură pentru fundațiile Palatului Artelor la 16 August 1905.

Această întârziere a fost pricinuită prin faptul că abia la sfârșitul lui Mai am putut termina negocierile pentru cumpărarea terenului din deal în întindere de 11 hectare, pe cari urmau a se ridică clădirile principale ale expozițiunii.

Pentru expozițiunea dela Paris, organizatorii ei au avut patru ani, pentru aceea a Milenarului dela Budapesta trei ani; pentru aceea dela Liege șase ani. Noi am avut în realitate numai 11 luni, din cari trei luni de iarnă. Munca era grea, timpul era scurt; dar' ne-am adus aminte, noi toți colaboratorii, că lucrăm pentru o idee mare, că sărbătoream o dată memorabilă și că expozițiunea avea să se deschiză în bubuitul tunurilor bateriei Carol I. dela Calafat.

În toate clădirile cari împodobesc expozițiunea națională este una, Sire, care pentru noi este cea mai frumoasă și cea mai prețioasă: este umila casă țărănească, abia eșită din pământ, care Poradim a adăpostit pe comandantul suprem al oastei Române. Din aceea căsuță de gard și de lut a eșit edificiul măreț al României de sine stătătoare și al regatului român; pe aceea o vom păstra-o cu grijă și cu dragoste pentru noi și pentru urmașii nostri.

Sire,

Expozițiunea n'ar fi fost națională, n'ar fi fost românească, dacă, pe lângă monumentele de piatră și de marmoră, pe lângă Palaturile Comerțului și Industriei, nu s'ar fi clădit și casa Domnului, locașul sfânt al creștinului.

Dintre toate bisericile pe cari pietatea strămoșilor nostri le-a ridicat pe pământul României, am crezut că alta nu putea fi mai bine aleasă pentru amintirea iubileului regelui Carol decât aceea pe care Ștefan-cel-Mare, eroul Moldovei, în anul 1491, a clădit-o la Iași și care, sub domnia Majestății Voastre, s'a restaurat și s'a adus din nou la vechia ei splendoare.

În ziua de 19 Novembre 1905 am pus piatra de temelie a bisericii Sf. Nicolae; azi o vedem desăvârșită pe din afară, și am putea, precum poporul vorbește de biserica dintr'o zi, să o numim biserica dintr'o iarnă.

Majestate,

Poporul român, muncitor și viteaz, a avut fericirea de a găsi în primul său rege, Augustul Vostru Soț, întocmai aceleași daruri de vitejie și iubire de muncă prin cari națiunile se ridică și ajung la mărire, la glorie și la prosperitate.

Printr'o misterioasă afinitate poporul doinelor și al admirabilei poezii născută în mod spontan în văile Carpaților, pe malurile Oltului și ale Dunărei, ca florile ce cresc fără cultură pe un pământ fertil și generos, acel popor a găsit în prima sa regină un suflet de poet și o inimă de mumă.

Soarta nemiloasă v'a izbit, vai! în noua voastră patrie, cu cea mai cumplită nenorocire ce poate atinge o ființă omenească. Dar pentru sufletele alese, și durerea este făcătoare de bine; astfel lacrimile părintești s'au făcut izvor nesecat de iubire și de milă pentru toți cei ce suferă; și inima sângerândă a mumei deznădăjduită și-a revărsat dragostea peste cei săraci, cei nenorociți, cei dezmoșteniți.

De aceea azi poporul recunoscător poate repeta Majestăților Voastre cuvintele poetului: Binecuvântat fie anul și luna, și ziua și momentul când pentru întâia oară ați pus piciorul pe pământul României.

Trăiască Majestățile Voastre ani mulți și fericiți! Să trăiască altețele lor regale principele Ferdinand și principesa Maria, cu scumpii lor copii, cari sunt copiii României.

La terminarea discursului, regele și regina au mulțumit înclinându-se, iar publicul a aplaudat.

Discursul dlui dr. Istrati.

Dl dr. Istrati, comisarul general al expoziției urmând d-lui Lahovary, a cetit următorul inimos discurs:

Majestate,

«Sis felicior Augusto Meliorque Traiano» era urarea cu care Senatorii Romani întimpinau pe împăratul lor când lua frânele puterii în mână.

Noi, urmașii dela răsărit ai marelui popor, după 18 veacuri dela Traian, viteazul și neuitatul împărat care ne-a adus aice, Te salutăm pe Tine, primul și marele nostru Rege, Te salutăm însă după o domnie de 40 ani, cu cuvintele:

«Sis felicior Augusto! Bonus vero probatus qui a Traiano peracta ad servandum impse operam contulerist».

Din înălțimile unde plutesc sufletele celor ce au lucrat pentru primenirea și fericirea omenirii Decebal, Traian și faimoșii lor luptători, ne privesc astăzi pe noi urmașii lor, sărbătorind în o parte din Dacia Felix faptă de pace și propășire, lucrare ce vederea viața și îndemânarea poporului român și năzuințele sale spre viitor.

Ne închinăm umbrelor primilor făptuitori ai stării de lucru de astăzi, trimitem salutarea noastră fiască Romei vecinice, care și azi luminează o aceiași putere și mai eurată încă, căci nu e a tirăniei; trimitem de aici și surorilor noastre latine, din inimă frățească noastră îmbrățișare, noi, cei iviți la lumină mai în urmă, dar din ale căror rânduri s'a născut nemuritorul scriitor, căruia — în lupta fraților dela Montpellier—i-s'a hărăzit cununa de poet al gintei latine.

Sire,

Veacuri multe trecut-au de când neamul românesc a fost frământat fără contenire, cele mai deseori în lupte sângeroase și ucigătoare, pentru a-și păstra credința în Dumnezeu și ziua de mâne a veacului său.

Puhoai de dușmani, începând cu cei sălbatici ce se scoborau dela miază-noapte sau se năpusteau dela răsărit cu iuțea săgeții și până la neamurile vecine pe vreme, cari deși creștine și ele ne loviau însă fără cruțare, toți trecut-au pe trupul nostru îndurerat, globindu-ne, sdrobindu-ne, răpuind bătrânii și nevolnicii în bordee, femeile și copiii în fuga desnădejdiei și pe voinicii nostri pe câmpul de bătaie.

Zile de liniște puține avut-am în care să ne fi putut închina lui Dumnezeu și brăzdă pământul fără a ne ține paloșul în mână; căci nu stăteau vremile sub cărma omului, ci omul sub vremi!...

Domni mari și înțelepți, neasemănați eroi, credincioși din adâncul sufletului, voveozi ce-și dădeau seama de rostul neamului, luptat-au pentru mărirea lui și spre a păstra unit mănunchiul ce-l alcătuiă.

Numele celor cinstiți de toți și cari vor fi în veci slăvite, sunt cu deosebire: Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Matei Basarab și cu tot neamul Basarabilor și Mușeteștilor, până la fericitul întru pomenire Alexandru Ioan.

Și lor astăzi cată fără prihană să aducem smerita noastră închinăciune și mulțumită, iar faptele lor să fie în veci slăvite și sămânța rodnică și pildă nesecată de bună îndrumare românească.

Sire,

Sunt patruzeci de ani de când, sosit în mijlocul nostru și întrupându-Vă în nevoile neamului Majestatea Voastră ați muncit zi cu zi cu pricepere și dor spre înălțarea României.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Din o țară ce aproape nu mai era de sine stătătoare, astăzi suntem un regat neatârnat: din un popor, ce eșă abia la lumină prin lupte grele, după veacuri de urgie și despoiere, azi suntem un popor liber cu viața asigurată și știutor de menirea sa.

Sufletelor vitejilor noștri căzuți pe câmpul de cinstă, închinăm astăzi de nou inimile noastre. Din o țară de plugari ce munciau pământul numai atât cât trebuia pentru hrana lor, azi suntem o țară bogată în câmpii mănoase, lucrate cu regulă, iar industria, științele și artele își au reprezentanții lor.

Lucrările de geniu militar și civil atât de numeroase, datorite specialiștilor noștri, sunt de seamă.

Scoala-i pe cale de a fi un adevărat izvor de lumină, iar munca o nevoe simțită și nobilă.

Dorul de înfrățire, economie și prevedere, de care avem atât de mult nevoe, se vedează larg.

Sentimentul demnității și cunoștința adevăratei cerințe s'au înfipt în inimile noastre și cu toții ne dăm seamă de răspunderea ce avem față de neam și omenire.

Schimbarea e mare, deosebirea în bine de necrezut. Misia Maiestății Voastre a fost grea și îndelungată.

Cu voința ce aveți ați isbit.

Gândul nostru recunoscător meargă, în acest moment solemn, și la acei Români de seamă, aflători în viață sau trecuți la nemurire, cari cu inimă caldă și cu aleasă pricepere au închinat viața lor în serviciul Maiestății Voastre spre binele țării.

Dumnezeu să vă binecuvinteze, Sire, și ziua de azi fie, cum ne așteptăm, o dovadă mai mult de recunoștința și iubirea poporului Român.

Sărbătorind toate aceste fapte mari, Vă sărbătorim, Sire, cu deosebire pe Maiestatea Voastră, prin această Expozițiune, care e menită să arate tuturor, ce am fost, ce suntem și ce trebuie să fim.

Timpul de necrezut de scurt, în care ea a fost închipuită și săvârșită, dovedește încă odată firea voinței, hotărârea la lucru și priceperea uimitoare a neamului nostru.

Nicăiri nu s'a putut face așa ceva în atât de scurt timp și în așa de grele împrejurări.

Mulțămim celui Atotputernic, că ne-a ajutat cu timp prielnic și că a dat a lor noștri pricepere și voință.

Țara întregă și mai ales săteanul român s'a deosebit și acum în lupta pacinică, ca și la 1877, la lupta aprigă, prin voința sa, și chiar prin jertfele ce a făcut. Să mulțumim tuturor din inimă.

În numele Maiestății Voastre și a țării, permis să-mi fie acum a mulțami tuturor, dela cel mai mic lucrător și până la arhitectii și inginerii noștri precum și expozanților de orice categorie, pentru partea de muncă adusă la îndeplinirea acestei lucrări de dovedire culturală, economică și națională.

Imi mai rămâne, Sire, o plăcută datorie și anume aceea de a mulțami din inimă fraților de peste hotare, cari s'au grăbit a aduce prinusul muncii lor alături cu noi; mulțămim de asemenea tuturor aceluia, ce ne-au onorat cu prezența lor, muncind alături cu noi pentru a complectă opera noastră și a face Expozițiunea noastră românească o manifestare a muncii și a științei în răsăritul Europei.

Am muncit la acest lucru, Sire, condus de două mari sentimente: acela de iubirea de neam și tron.

Incheiu deci cuvântarea mea strigând:

Să trăiți, Maiestate, ani mulți și fericiți, astfel ca peste zece ani să sărbătoriți împreună cu țara, jumătate secol de progres și fericire.

Să trăiască Maiestatea Sa Regina, buna, duiosa și aleasa doamnă care a făcut atât de mult pentru țara aceasta, nu numai cu gândirea și scrisul, dar și pentru renașterea frumosului trecut al industriei noastre casnice rodnice și înălțătoare!

Să trăiască Altețele Lor Regale principele Ferdinand și principesa Maria!

Să trăiască binecuvântații de Dumnezeu vlăstari pământești ai scumpei noastre dinastii!

Trăiască România!

Actul comemorativ.

De ministru Ioan Lahovary a citit după aceea actul comemorativ pentru deschiderea Expoziției.

Cuprinsul aceluia act tipărit pe pergament, e cel următor:

Eu, Carol I, cu mila lui Dumnezeu și voința națională, Domn Stăpânitor și Rege al României, împlind cu ajutorul Atotputernicului, 40 de ani ai Domniei Mele, în care vreme, cu mare și multă dragoste pentru țară și neam, am lucrat împreună cu credinciosul și iubitul Meu popor pentru cucerirea desăvârșitei neatârării și pentru întemeierea Regatului României, alipind din nou, după multe veacuri, Dobrogea lui Mircea cel Bătrân Statului Român și împingând astfel hotarele țării peste Dunăre până la Marea-Neagră;

Voind a lăsa celor ce vor veni după noi o amintire trainică a celor petrecute în acești 40 de ani, și totdeauna a arăta atât poporului român, cât și neamurilor străine ceea-ce cu toții am făcut, cu mare râvnă și neobosită muncă, trecând prin multe zile grele, atât Eu, Regele, ajutat de credincioșii mei sftnici și dregători și cei mutați dintre noi și cei cari azi stau împrejurul Scaunului Domniei Mele, precum și întreg poporul care pururea s'a arătat muncitor, înțelept și supus legilor în vreme de pace, ca și viteaz în zilele de luptă;

Hotărât-am și am poruncit împreună cu ministrii Mei și cu aleșii țării cari alcătuiesc Senatul și adunarea legiuitoare, ca pe dealul și pe câmpul Filaretului, într'un loc odinioară mlăștinos și părăsit să se sădească o grădină mare și frumoasă, care să fie pentru locuitorii muncitori din acea parte a Bucureștilor un loc de odihnă și de petrecere în zile de sărbători, și care spre amintire să poarte în veci numele Meu;

Iar în aceea grădină să se redice multe și mari clădiri unile vremelnice, iar altele statornice și desăvârșite, în care să se adune și comorile din trecutul neamului românesc și cele din zilele noastre și să se arate tuturor, pământeni și străini, rodul muncii și al ostenelelor poporului român și toate bogățiile cu care Dumnezeiasca Pronie ne-a împărțit: atât cele ascunse în ape sau în fundul pământului, cât și cele de pe munți și de pe dealuri și cele ce cu belșug în fiecare an ne dau holdele mănoase și rodnice ale acestei țări binecuvântate, și cari toate, prin munca și hărnicia iubitului meu popor, ies la lumină, se adună și se grămădesc, crescând pe fiecare zi avuția moștenită dela părinți spre a o lăsa mai mare urmașilor noștri cari, la rândul lor, cu ajutorul lui Dumnezeu, vor merge tot mai înainte pe calea propășirii, a fericirii și a măririi;

Și ca să fie cu noi mila și ajutorul Domnului și Mântuitorului Nostru la această lucrare, clădit-am din temelie pe dealul Filaretului, în locul bisericii vechi și dărăpănate una ca a Sfântului Nicolae din Iași, zidită de răposatul întru fericire Domn al Moldovei, Ștefan cel Mare.

Făcut în scaunul domniei, orașul București, în anul dela Mântuitorul nostru Isus Cristos 1906, luna Iunie 4, iar a domniei Mele al patruzeci și unulea.

Acest document este semnat de membrii familiei regale, de înaltul cler, de ministri etc.

După citirea acestui act, suveranii, principii, ministrii, precum și mitropolii semnează actul și îl încredințează dlui Lahovary.

În timpul cât s'a semnat actul comemorativ, corul școalelor secundare compus din 500 persoane și condus de dl profesor G. Ștefănescu, a intonat imnul expoziției, apoi imnul «Trăiască regele» și Ginta latină.

Obrăznicii moderne.

Vedeam pe guralivii, pe Zoltanii de azi, înainte de a ajunge păzitorii oalei cu carne, uitându-se chiorș la antecesorii lor de domnie, când împrăștia banii ca ploaia pe la alegeri. Țipau ca din gura șerpelui contra presiei din simplul motiv, că aceasta era îndreptată și contra lor. Dar s'au schimbat vremile. Cei guralivi de odinioară și slabii de eri azi pus-au mâinile pe frânele guvernului și acum joacă ei, rolul grozavilor. Ei?... De fel! Jidovii îi joacă și pe ei ca și pe antecesorii lor. Căci doară le trebuie acte patriotice. Și în urma acestor splendide servicii patriotice — jidovești, alegeri mai «libere de libertate» nici că s'au mai văzut în Ungaria... Era de ajuns ca atare buzat dintre urmașii lui Israil să strige, că e în pericol patria, că agită Valahii — și jandarmii cu droaia se năpustiau prin comune. Și doritori de merite patriotice se aflau câtă frunză și iarbă.

Singură Timișoara i-a produs cu sutele. Zilnic fițiucile jidovești de aici înregistrau și înregistrează și azi crime de ale naționaliștilor trădători de patrie. Indesebi preoțimea noastră a fost luată la ochi de acești vântură țara și nu fără rezultatul dorit de ei, căci procesele pentru agitație se intențază zi de zi contra «popilor valahi».

Scriitorul acestor șiruri are numai două după, cap intentate deodată.

Mai zilele trecute iarăș alarmau foile din Timișoara. Popii, popii le stau lor în cale și advocații români, căci aceștia *seduc poporul*. Aceștia trebuiesc spânzurați, ș'apoi patria e salvată. Și «dracu nu culcă» ar zice un atare Șvab. Guvernul se vede că dă crezământ acestor mișelești scornituri, căci afirmative ar fi dat administrației ordinul să-i comunice numele acelor preoți, cari au luat parte activă (?) la alegerile ultime. Iar aceasta — se zice — pentruca să tragă congrua celor trădători de patrie..

Horribile dictu! Împlinește-ți datorința în mod conștiințios și ești «hazaáruló». Du-te însă și-ți vinde neamul ca popa Iorgovici și soțul dela Folea și ești ridicat în slavă de presa sionistă. Și toate acestea se petrec în veacul al XX., poreclit al luminii!

Dlor Ițig, Moritz et consortes! Nu ne-am născut noi cu congrua Dvoastră în busunar și dacă înaintașii noștri au putut exista fără de ea, păstrându-și caracterul întreg și neatins de spurcăciunea voastră, trăi-vom și noi ca dânșii. Una însă s'o știți: nu uneltirile voastre dar nici porțile iadului nu ne vor abate dela calea apucată și credincioșii noștri nu-i vom lăsa pradă uneltirilor voastre de lupi flămânzi după merite patriotice!

În atențiunea celor chemați:

N'ar fi oare conștient a se conchemă o adunare de protestare în centrul comitatului nostru Timiș, spre a se protestă și a se lua măsurile de lipsă contra unor atari mișelii?

Sune buciul, căci la chemare un suflet vom fi toți!

I. Surlașiu.
preot. or. rom.

Perge és Rozslay utóda
fabrică de mașini și de pluguri pentru economie în Oradea-Mare.

Recomandă fabricație proprie de pluguri din cea mai bună calitate. o o o

Pentru fie-care proț i-a răspundere.

Magazin mare de grape, ciururi, cramă, zdrobitoare de struguri și tăietoare de paie.

NOUTĂȚI.

ARAD, 23 Iunie 1906.

— **Un nou despărțământ al Astei.** La insistența avocatului dr. Coriolan Șteer frunțașii cercului Tășnad au hotărât să ceară dela comitetul central înființarea unui nou despărțământ «Tășnădan» — care despărțământ de odată va să aibă numai din cercul administrativ Tășnad. Comitetul central deja a încredințat pe dl protopop din Santău Dem. Coroian, ca în calitate de delegat, să convoace adunarea constituantă, ce în scurtă vreme să va și întâmpla.

Notăm, că cercul Tășnad pân' aici s'a ținut de desp. Sălăgian-Chioran, care despărțământ fiind foarte vast, n'a putut să lucreze mai intensiv pentru propășirea culturală acestui cerc prea amețit din punct de vedere național.

Deci cu bucurie trebuie să salute orice român bun ideea înființării noului despărțământ, căci prin realizarea acestei idei să va ridica o cetate culturală acolo, unde elementul românesc pe observate dispărea în potopul unguresc...

— **Logodnă.** Dl dr. Vasile Dan de Apșa, avocat în Sibiu, s'a logodit cu dsoara Cornelia Muțiu Ureche, cunoscută și publicului aradan, unde ca profesoară și directoră a școlii secundare de fete a lăsat bune amintiri. Urăm toate fericirile!

— **Regele Angliei la Berlin.** Din Londra se vestește: În cercurile diplomatice de acolo se vorbește cu toată siguranța, că regele Eduard, din Marienbad va merge la Berlin, ca să facă vizită regelui Wilhelm. Regele Eduard va pleca la Berlin la sfârșitul luni August sau la începutul lui Septembrie.

— **Jidani expulsați din Brașov.** Dreptatea României față de expulsiunile de jidani cămătari, s'a dovedit la Brașov. Afiăm, că mai mulți ovrei expulsați din România și stabiliți la Brașov, vor fi expulsați mai departe, căci au fost prinși și aici cu ușorăria.

— **Nou avocat român.** Am onoare a vă aduce la cunoștință, că am deschis cancelaria advocațională în Beclean (Bethlen, ctt Solnoc-Dobăcs). Beclean, în Iunie 1906. Cu toată stima: Dr. Octaviu Pavelea, avocat.
Mult noroc!

— **O conspirație anarchistă în contra lui Roosevelt.** Din Portland (America) se aduce știri, că anarhiștii poloni de acolo au făcut un complot în contra vișii președintelui Roosevelt. Fostul președinte al clubului anarchist polon, Salaskiewicz, a denunțat complotul. Ancheta pornită a adus date compromițătoare pentru vre-o 80 de membrii.

— **Din «binefacerile» emigrării.** La asențarea din Löcse s'au prezentat 141 de feciori, din 647 câți trebuiau să se prezinte. Au fost înrolați 51. În Lubló din 85 s'au prezentat 15.

Toți cei ce nu s'au prezentat sunt în America emigrați din «fericita» țară, Canaanul Jidovilor.

— **Academician francez.** Din Paris se vestește, că în locul lui Perrand a fost ales cardinal Mathieu membru în academia franceză.

— **Statistica... stelelor.** Directorul observatorului astronomic Harvard, Pickering, anunță, că se va face o numerotare a stelelor de pe întregul firmament, ceea-ce însă nu e așa de imposibil după cum s'ar crede, astăzi când fotografia astronomică e așa de perfecționată.

— **Incoronarea lui Haakon VII.** Regele și Regina Norvegiei au plecat la Trondhjem împreună cu principele regal Olaf.

În catedrala istorică din acest oraș au fost încoronați regii Norvegiei. Oscar a fost încoronat la 1873.

Trondhjem fiind situat la Nord, Haakon VII și regina Maud vor fi obligați, să străbată cea mai mare parte din regatul lor.

La început se vor opri la Hamar, apoi la Lillehammer și Olta. De aci se vor duce la Molde, unde ii va aștepta marele crucișător «Heimdal» care ii va conduce la Trondhjem.

— **Deputatul Achim — Împroce-suat.** Marele proprietar Kliment Pál a dat în judeca țape deputatul Achim, fiindcă acesta stăruie pe lângă muncitorii de câmp să pășească în grevă.

— **Perfecționarea electromobilului.** Marele electrician american Edison întorcându-se la New-York dintr'o lungă călătorie cu automobilul în Statele pe sud, declară că a descoperit în Carolina de Nord și Tennessee, bogate zăcăminte de cobalt, care i vor îngădui să revoluționeze industria transporturilor prin electricitate.

Întrebuințând cobaltul, după un sistem conceput de dânsul, el va putea reduce la jumătate greutatea forței motrice a automobilelor și a înlătura principala piedecă pe care o întâlnește până acum electromobilul.

Se înțelege, că aplicarea cobaltului la formarea energiei electrice se va întrebuiți și la tramvae, de unde va urma o economie mare în exploatarea lor și puțința de a se mări confortul călătorilor scăzându-se și prețurile.

— **Corabie scufundată.** Din Doweze se vestește, că corabia Berta, care plecă din Rio de Janeiro spre Hamburg s'a scufundat aproape de Goodin, în urma ciocnirii avute cu un vapor venind din spre America. N'a scăpat cu viață decât copilul căpitanului Norhom. Opt oameni s'au înecat în apă.

— **Un preot vrednic.** Iubileul de 50 de ani de preoție a părintelui Ioan Șerb serbat în ziua a 2-a de Rusalii nu este altceva decât manifestarea iubirii Poenarilor față de bătrânul luptător, iar brăul cel roșu este recunoașterea muncii rodnice, — din partea forurilor înalte ale bisericii, — pe care a dezvoltat în timpul unui semisecol exclusiv în sinul bisericii.

Sunt puțini bărbați, cari ajung etatea părintelui Șerb, dar sunt foarte puțini de aceea, cari timp de 50 de ani să fi stat în serviciul public, să fi adus atâtea jertfe altarului românesc.

Munca cea vastă i-a câștigat dragostea poporenilor săi, care să manifestează pas de pas, i-a câștigat recunoștința superiorilor săi, cari cunoscându-i jertfele i-a oferit brăul roșu, un semn al înbărbătării în viitor. Mulți ani să ajungă părintele Șerb spre binele Poenii și înfloririi școlii și bisericii sale.
Lița.

— **Iuțala bicicletei.** În München un biciclist de renume (Th. Robl) a făcut într'o oră 89 km. cel mai mare record ajuns până acuma.

— **Inapoiți din America.** În Statele-Unite din Nord-America este lege, care împedecă și oprește strict a intra pe toți sub titlul, că sunt angajați la lucru. Pe aceștia dela graniță ii reînapoiază fără nici o vorbă și nu e cu puțința a-i trece. Casul cel mai nou îl avem cu 16 inși, cari au plecat cu adrese la Cleveland și sosiți în Newyork au declarat, că sunt angajați cu plată de un dolar pe zi. Toți, fără excepțiune au fost reînapoiți. Deci interesul fie-căruia cere, ca această declarațiune să nu o facă, ci de voiește să vie, să zică că vine să-și vadă neamurile ori altceva, dar să nu zică că vine la vre-o lucrare și că este angajat de cineva. (Românul).

— **Mulțămită publică.** De oarece M. On. dn Constantin Roza paroh în Leucușești — și în acest an m'a remunerat cu 50 de coroane în fața Reverendissimului domn protoprezbiter și a publicului asistent la examen, și pe această cale, mă văd îndemnat a da expresiune mulțămitei mele, față de M. St. meu paroh și director școlar, dorind să văd și din partea altora — cu dare de mână — față de învățătorimea noastră. Tot cu această ocaziune dl Roza, s'a obligat a mă remunera încă un învățător din tractul Belințului, începând cu anul 1907. Leucușești la 19 Iunie 1906. I. Furdian.

— Dnul Petru Popovici, subjude în Radna, cu ocaziunea examenului final dela școala confesională gr. or. rom. din Radna a dăruit 10 coroane pentru înființarea unei biblioteci școlare, pentru ce și pe această cale i să aduc cele mai călduroasă mulțămiri.

MRadna, la 6/19 Iunie 1906. Tr. Givulescu inv.

— **Necrolog.** Sâmbătă în 3/16 Iunie la orele 4 d. m. Iosif Pința junior preot în B.-S.-Miclăuș după un morb greu și îndelungat împărțășit fiind cu stele taine în etate de 32 de ani, în al 6-lea an de serviciu în via Dlui și a fericitei sale căsătorii a răposat în Domnul. Adormitul în Domnul a fost un preot și adevărat părinte sufletesc al poporului și ca atare iubit de toți, iar ca tată de familie era un părinte bun, și un econom de model. În mormântarea fieertatului preot s'a întâmplat luni în 5/18 Iunie premergând serviciul dumnezeesc în biserica din loc prin George Cherecheșiu, preot în Petigd, iar prohodul s'au început la orele 11 a. m. sub conducerea protopopului tractual Petru Sârbu cu asistența preoților: Georgiu Ille (Ursad), Zaharie Moga senior, (Rohani), Ioan Cosma (Cărășău), Alexandru Papp (Capâlna), Iosif Moga (B.-Uriș), Nicolau Popescu, (Cociuba), George Cherecheșiu, (Petigd) și o mulțime de popor și inteligenți din jur.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

— **Concert.** Inimoșii studenți abiturienți dela gimnaziul din Beiuș au hotărât se dea în decursul vacanței acesteia mai multe concerte. Primul îl dă azi în Beiuș cu următorul program:

I. 1. A. Popoviciu: «Marșul lui Tudor», cor.
2. I. Vidu: «Cântecul străinătății». 3. R. Popa: «Foaie verde de trifoi». 4. C. Dimitrescu: «La mijloc de codru des».

II. 5. Declamare din O. Goga. 6. a) O. Spire-scu: «De departe»; b) N. Ionescu: «Aulică lică»; solo de bariton, esec. de A. Ardelean. III. 7. T. cav. de Flondor: «Somnoroase păsărele»; cu solo de bariton. 8. Lachner: «Faurul». 9. Schuman: «Cântec». 10. C. Porumbescu: «Numele tău».

IV. 11. Solo de vioară, esec. de A. Popescu. 12. T. Lugojan: «Dorul», cu solo de bariton.

V. Melodii populare: 13. T. Lugojan: «Hazliul». 14. I. Vidu: a) «Doina»; b) «Păc». 15. T. Lugojan: a) «Spune-mi mândro»; b) «Fă-mă Doamne». 16. C. Porumbescu: «Marșul cântăreșilor».

Mărți în 21 vor concerta în Vașcău cu următorul program:

I. 1. G. Musicescu: «Marș Regal». 2. C. Dimitrescu: «La mijloc de condru des». 3. E. Porumbescu: «Pe-al nostru steag». 4. I. Vidu: «Andaluza».

II. 5. a) Pergolese: «Siciliana»; b) G. Ștefănescu: «Mândrulița dela munte» solo de tenor. 6. Declamare din G. Coșbuc.

III. 7. Heyberger: «Serenadă» cu solo de bas. 8. Schuman: «Cântec». 9. Abt: «O noapte de Maiu» cu solo de tenor. 10. T. Lugojan: «Spune-mi mândro».

IV. 11. Solo de vioară, esec. de A. Popescu. 12. T. Lugojan: «Dorul» cu solo de bariton.

V. Melodii populare: 13. Vidu—Lugojan: «Sus opincă». 14. R. Popa: «Foaie verde de trifoi». 15. I. Vidu: a) «Doina»; b) «Păc».

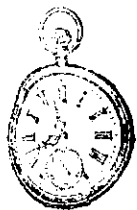
VI. 16. a) G. Musicescu: «Imn»; b) A. Popoviciu: «Marșul lui Tudor».

Sâmbătă în Halmaj.

— **Mașini pentru prelucrarea poamelor.** Ministrul de agricultură Darányi pune la dispoziție gratis, pentru întrebuințare de 3—6 săptămâni, mașini pentru prelucrarea poamelor: moară de cedru sistem Simon; presă de vin de mere sistem Mafille; cuptor de uscat poame transportabil american sistem Rider; aparat de fierțspirt, pe roțile, sistem Györy. Cererile trebuie înaintate până în 15 Iulie. Comunelor cari produc prune în cantitate mare, ministrul le dăruiește pentru totdeauna un cuptor sistem Casenille, (în preț de 600 de coroane), dacă plătesc ele cheltuielile de zidire de vre-o 200—300 de coroane.

●◆● SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ●◆●

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Orolage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mână străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela S c h e i n e r. S a m u, juvaorgiu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus.

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrata exclusiv de maeștrii aradași

MARE ASORTIMENT DE PERDELE,
DIFERITE COVOARE ȘI COUVERTURI.

Înd seopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maeștrii, punem la dispoziția onorabilului public

Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile!

Cu planuri servim gratuit.

Atragem atențiunea publicului asupra magazinului nostru principal din calea Archiducei
Iosif No. 11. pe care îl ținem numai până în 1-a August.

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezet

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11.